

Latvijā iegūto aprikožu hibrīdu novērtējums

Edgars Cirša, Kaspars Kampuss
Latvijas Universitātes Botāniskais dārzs; Latvijas Lauksaimniecības Universitāte
edgars.cirsa@lu.lv

Aprikozes pasaulē audzē jau vairāk kā 4000 gadu. Latvijā tās audzē kopš 19. gs. beigām, kad aprikozes jau bija sastopamas mazdārziņos. Pētījumi rāda, ka gada vidējā gaisa temperatūra Latvijā pieaug, tāpēc nākotnē varētu būt iespējams audzēt aprikozes lielākās platībās komerciāliem nolūkiem. Lielākajā daļā Latvijas teritorijas samazinājies arī sala dienu skaits un Baltijas jūras piekrastē sala periodi kļuvuši krietni īsāki.

Pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados Pēteris Upītis un Viktors Vārna uzsāka aprikožu selekciju Latvijā. Šobrīd tās ir jau pietiekami aklimatizētas un Latvijas ziemas vairs nav letālas aprikožu kokiem, tomēr izveidotajām šķirnēm ir ļoti daudz nepilnību. No Viktora Vārnas darba LU Botāniskajā dārzā ir saglabājušies perspektīvi hibrīdi, kas līdz galam nav izpētīti.

Pētījumā novērtēti LU Botāniskajā dārzā augošie aprikožu hibrīdi un šķirnes. Visiem kokiem pārbaudīts dziļā miera perioda ilgums, lapu pumpuru un ziedpumpuru ziemciētība. Novērtēt augļu kvalitātes īpašības (kauliņa īpatsvaru (%), šķīstošo sausni (Brix,%), askorbīnskābes saturu ($\text{mg } 100\text{g}^{-1}$), fenola savienojumu saturu ($\mu\text{g g}^{-1}$), flavonoīdu saturu (mg/g), antioksidatīvo aktivitāti (%) un antociānu saturu ($\text{mg } 100\text{g}^{-1}$) un koka augšanas īpašības (vainaga formu, zarošanās leņķus un veselīgumu).

Pētījuma rezultātā varēs novērtēt LU Botāniskajā dārzā esošo aprikožu ģenētisko materiālu. Iegūto informāciju būs iespējams izmantot par pamatu tālākā aprikožu krustošanā un selekcijas darbā.